

JURSKE NASLAGE U PODRUČJU NACIONALNOG PARKA PLITVIČKA JEZERA

Ante Polšak

U toku 1963. godine nastavio sam geološka istraživanja Nacionalnog parka Plitvička jezera. Glavna pažnja je ovog puta bila posvećena jugozapadnom dijelu Parka između Babina potoka, Plitvičkog Ljeskovca i Homoljca. To područje nije bilo do sada detaljnije geološki istraženo. F. K o c h (1932, 1933) je držao da je ovaj teren kao i čitavo područje Nacionalnog parka izgrađeno od krednih naslaga. Značajni paleontološki nalazi pokazali su sada da je ovaj dio terena izgrađen isključivo od jurskih naslaga. Time su korigirani prethodni zaključci o donjokrednoj starosti jednog dijela dolomita i vapnenca u ovom području, koje sam iznio u mojim ranijim izvještajima (P o l š a k 1959, 1960), kada još nisam raspolagao s dovoljnom paleontološkom dokumentacijom za ove stijene. Utvrđeno je da je u ovom području razvijen kompletni redosljed naslaga od lijasu do malma. Gotovo u cijelosti su sastavljene od karbonatnih stijena.

L i j a s

Naslage ovog kata razvijene su u području Nacionalnog parka uglavnom u tri odvojena pojasa. Prvi se prostire sjeverozapadno od Plitvičkih jezera u području Razdolja, Preke kose i Kamenitog brda i detaljnije je već ranije opisan (P o l š a k 1959). Ovdje su osobito značajni nalazi lijaske foraminifere *Orbitopsella praecursor* (G ü m b e l). Pojas jugoistočno od Plitvičkih jezera (Žigi vrh – Crni vrh) po svom sastavu se donekle razlikuje od prije spomenutog pojasa. Naslage se sastoje od alternacije dolomita i vapnenca s time da u donjem dijelu preteže dolomit. Te naslage su povezane postepenim prelazom s dolomitom gornjeg trijasa u podlozi. U srednjem lijasu javlja se vapnenac s *Lithiotis problematica* G ü m b e l. U gornjem lijasu nađena je alga *Palaeodasycladus mediterraneus* (P i a). Završni dio lijaskih naslaga sastoji se od mrljastog vapnenca (Fleckenkalk). Treći pojas prostire se uz jugozapadnu stranu Bre-

zovca. Za razliku od prije opisanog slijeda ovdje je pretežno zastupljen tanko uslojeni i pločasti vapnenac, dok se dolomit javlja jedino češće u donjem lijasu. U ovim naslagama nađeni su prije spomenuti fosili.

D o g e r

Naslage dogera zapremaju dosta veliko prostranstvo u širem području Brezovca i na potezu Plitvički Ljeskovac, Mali Javornik, Leskovi vršak. Sastoje se od vapnenca i dolomita. Te stijene dolaze zasebno u većoj debljini ili pak u alternaciji. Dolomit je uvijek izrazito kristaličan i petrografski identičan s donjokrednim dolomitom. Vapnenac je odlično uslojen i pretežno sivosmede boje. Te naslage su vrlo siromašne fosilima. Utvrđeni su jedino ovi mikrofosili: *Pfenderina* sp., *Trocholina* sp., *Thaumatoporella parvovesiculifera* R a i n e r i i *Verneuulinidae*. Njihova pripadnost dogeru je superpozicijski osobito očita u područja Lisine (zapadno od Brezovca), gdje su postepenim prelazom povezane s lijaskim i malmskim naslagama.

M a l m

Naslage ovog kata prostiru se u području između Seličkog vrha, Babinog potoka, Čudin-klanca i Lisine te u području Kika i sjeverno od Homoljca. U donjem dijelu (oksford-kimeridge) sjeverno od Homoljca pretežu uslojeni vapnenci, dok je dolomit zastupljen u maloj količini. Vrlo česti su nalazi hidroza *Cladocoropsis mirabilis* F e l i x. U ostalim područjima gotovo cijeli malm zapremaju masivni dolomiti. Stijena je bijele i svijetlosive boje, izrazite kristalinične strukture i katkada je slabo silificirana. Ulošci vapnenca javljaju se samo u najdonjem i najgornjem dijelu malmskog slijeda. U vapnencu gornjeg dijela, sjeverno od Babina Potoka, nađeni su dobro sačuvani ostaci alge *Clypeina jurassica* F a v r e. Ovaj fosil pokazuje pripadnost ovih naslaga titonskom katu.

L I T E R A T U R A

- KOCH, F. (1932): Geološka karta kraljevine Jugoslavije. List »Plitvice« 1 : 75.000, Beograd.
- KOCH, F. (1933): Tumač geološkoj karti »Plitvice«. Beograd.
- POLŠAK, A. (1959): Geološko istraživanje okolice Plitvičkih jezera. Ljetopis Jug. akad. 63, Zagreb.
- POLŠAK, A. (1960): Prilog poznavanju hidrogeoloških odnosa okolice Plitvičkih jezera. Ibid., 64, Zagreb.